

PRELIMINARNE PROCJENE NEREGISTRIRANE (SIVE) EKONOMIJE *

- Prilikom procjena neregistrirane (sive) ekonomije korišteni su metodi ponude radne snage na tržištu rada, distorzije i metod potrošnje stanovništva

Sarajevo, 2003. godine

**PRELIMINARNA PROCJENA NEREGISTRIRANE (SIVE) EKONOMIJE METODOM
PONUDE NA TRŽIŠTU RADA**

FBiH 2002.						
UKUPNO PRISUTNO STANOVNIŠTVO	RADNO AKTIVNO STANOVNIŠTVO (15-65 godina) I	ZAPOSLENI II	NEZAPOSLENI III	UČENICI SREDNJIH ŠKOLA (2002/2003) IV	STUDENTI (2002/2003) V	OSTALI AKTIVNI I -(II+III+IV+V)
2.318.972	1.583.346	394.132	290.715	114.831	52.616	731.052

Nt = ukupan broj učesnika neregistrirane (sive) ekonomije u FBiH

At = broj neangažovanih (ostali aktivni) i nezaposlenih

Bt = broj neangažovanih (ostali aktivni) i zaposlenih

Dt = broj redovnih studenata

U procjeni obima neregistrirane (sive) ekonomije polazi se od jednačine:

$$Nt = \alpha At + \beta Bt + \gamma Ct + \delta Dt$$

$$\alpha = 82\%$$

$$\beta = 17,5\%$$

$$\gamma + \delta = 0,5\%$$

Koeficijenti α , β , γ i δ pokazuju stepen angažovanosti radne snage u pojedinim grupacijama

$$\alpha At = 837.849$$

$$\beta Bt = 196.907$$

$$\gamma Ct + \delta Dt = 53.190$$

$$Nt = 1.087.946$$

SEt = procjena obima neregistrirane (sive) ekonomije za godinu dana

Akt = broj aktivnog stanovništva bez nezaposlenih

DPt = registrirani društveni proizvod

$$SEt = \frac{Nt}{Akt} \times DPt$$

$$SEt = \frac{1.087.946}{1.292.631} \times 7.224$$

$$SEt = 6.080$$

Procjena neregistrirane (sive) ekonomije iznosi 6.080 mil. KM ili 84% bruto domaćeg proizvoda u FBiH

Procjena neregistrirane (sive) ekonomije u BiH iznosi 8.502 mil. KM ili 83% bruto domaćeg proizvoda u BiH

**PRELIMINARNA PROCJENA NEREGISTRIRANE (SIVE) EKONOMIJE METODOM
PONUDE NA TRŽIŠTU RADA**

RS 2002.						
UKUPNO PRISUTNO STANOVNIŠTVO	RADNO AKTIVNO STANOVNIŠTVO (15-65 godina) I	ZAPOSLENI II	NEZAPOSLENI III	UČENICI SREDNJIH ŠKOLA (2002/2003) IV	STUDENTI (2002/2003) V	OSTALI AKTIVNI I -(II+III+IV+V)
1.221.800	834.164	234.713	144.790	52.140	16.183	386.338

Nt = ukupan broj učesnika neregistrirane (sive) ekonomije u RS

At = broj neangažovanih (ostali aktivni) i nezaposlenih

Bt = broj neangažovanih (ostali aktivni) i zaposlenih

Dt = broj redovnih studenata

U procjeni obima neregistrirane (sive) ekonomije polazi se od jednačine:

$$Nt = \alpha At + \beta Bt + \gamma Ct + \delta Dt$$

$$\alpha = 82\%$$

$$\beta = 17,5\%$$

$$\gamma + \delta = 0,5\%$$

Koeficijenti α , β , γ i δ pokazuju stepen angažovanosti radne snage u pojedinim grupacijama

$$\alpha At = 435.525$$

$$\beta Bt = 108.684$$

$$\gamma Ct + \delta Dt = 16.444$$

$$Nt = 560.653$$

SEt = procjena obima neregistrirane (sive) ekonomije za godinu dana

AKt = broj aktivnog stanovništva bez nezaposlenih

DPt = registrirani društveni proizvod

$$SEt = \frac{Nt}{AKt} \times DPt$$

$$SEt = \frac{560.653}{689.374} \times 2.978$$

$$SEt = 2.422$$

Procjena neregistrirane (sive) ekonomije iznosi 2.422 mil. KM ili 81% bruto domaćeg proizvoda u RS

Procjena neregistrirane (sive) ekonomije u BiH iznosi 8.502 mil. KM ili 83% bruto domaćeg proizvoda u BiH

PRELIMINARNA PROCJENA NEREGISTRIRANE (SIVE) EKONOMIJE METODOM DISTORZIJE

	FBIH	RS	BIH
P = zvanična godišnja primanja stanovništva	4.165.377.012	1.504.932.552	5.670.309.564
NR = nepokriveni rashodi	2.844.496.188	2.117.517.048	4.962.013.236
I = izadaci (rashodi)	7.009.873.200	3.622.449.600	10.632.322.800
Š = štednja stanovništva	1.000.000.000	493.000.000	1.493.000.000
K = krediti dati preduzećima i ostalom privatnom sektoru	3.042.261.000	937.163.000	3.979.424.000
M = ukupna novčana masa			5.000.000.000

ako je $P - I = \dot{S}$ i ako je $M - K = \dot{S}$ slijedi da je $M - K = P - I$

$$P - I = - 4.962.013.236$$

$$M - K = 1.493.000.000$$

ako $P - I$ nije jednako $M - K$ onda razlika između $(M - K) - (P - I)$ predstavlja skrivena primanja stanovništva **SP** koja iznose:

$$SP = (1.493.000.000) - (- 4.962.013.236)$$

$$SP = 6.455.013.236$$

Procjena neregistrirane (sive) ekonomije u BiH metodom distorzije iznosi 6.455 mil. KM ili u odnosu na GDP BiH 63%.

PRELIMINARNA PROCJENA POTROŠNJE STANOVNIŠTVA

PRIHODI STANOVNIŠTVA	FBIH	RS	BIH
GDP (2001)	7.224.000.000	2.978.000.000	10.202.000.000
BROJ STANOVNIKA	2.319.000	1.188.000	3.507.000
BROJ ZAPOSLENIH (31.12.02)	390.201	234.713	624.914
VISINA PROSJEČNE PLAĆE (31.12.02)	513	356	
MJESEČNI PRIHOD OD PLAĆA	200.173.113	83.557.828	283.730.941
GODIŠNI PRIHOD OD PLAĆA	2.402.077.356	1.002.693.936	3.404.771.292
BROJ PENZIONERA I INVALIDA	361.653	182.258	
VISINA PROSJEČNE PENZIJE I INVALIDNINA (2002.)	246	121	
MJESEČNI PRIHOD OD PENZIJA I INVALIDNINA	88.966.638	22.053.218	111.019.856
GODIŠNJI PRIHOD OD PENZIJA I INVALIDNINA	1.067.599.656	264.638.616	1.332.238.272
OSTALA PRIMANJA PO STANOVNIKU	300	200	
OSTALA GODIŠNJA PRIMANJA	695.700.000	237.600.000	933.300.000
UKUPNA GODIŠNJA PRIMANJA STANOVNIŠTVA	4.165.377.012	1.504.932.552	5.670.309.564
RASHODI STANOVNIŠTVA			
VISINA POTROŠAČKE KORPE (31.12.02)	458	462	
GODIŠNJA POTROŠNJA PO STANOVNIKU (2,2 PK)	3.023	3.049	
GODIŠNJI RASHODI PO STANOVNIKU	7.009.873.200	3.622.449.600	10.632.322.800
NEPOKRIVENI RASHODI	2.844.496.188	2.117.517.048	4.962.013.236

Nepokriveni rashodi u BiH iznose 4.962 mil. KM

PRELIMINARNA PROCJENA GODIŠNJIH RASHODA DOMAĆINSTVA (4 ČLANA) U BIH

	MJESEČNO	GODIŠNJE	GODIŠNJA POTROŠNJA PO STANOVNIKU	
HRANA I PIĆE	450	5.400	1.350	4.734.450.000
DUHAN	30	360	90	315.630.000
ODJEĆA I OBUĆA	40	480	120	420.840.000
SMJEŠTAJ, GRIJANJE, TEL., VODA, STRUJA	150	1800	450	1.578.150.000
NAMJEŠTAJ, ELEKTRIČNI UREĐAJI	30	360	90	315.630.000
ZDRAVSTVO	30	360	90	315.630.000
NOVI AUTOMOBIL	40	480	120	420.840.000
TRANSPORT, BENZIN, SERVIS	60	720	180	631.260.000
SLOBODNO VRIJEME, ZABAVA	50	600	150	526.050.000
OBRAZOVANJE	30	360	90	315.630.000
OSTALE ROBE I USLUGE	50	600	150	526.050.000
ŠTEDNJA	50	600	150	526.050.000
UKUPNO	1.010	12.120	3.030	10.626.210.000
PO STANOVNIKU	253	3.030		
UKUPAN BROJ PRISUTNIH STANOVNIKA		3.507.000		
UKUPNI GODIŠNJI RASHODI		10.626.210.000		

UKUPNI MJESEČNI RASHODI DOMAĆINSTVA SA 4-ČLANA U BIH IZNOSE 2,2 POTROŠAČKE KORPE

Procjena mogućeg GDP-a BiH po metodama

Procjena potrošnje stanovništva

GDP	10.202.000.000	+
NEPOKRIVENI RASHODI	4.962.013.236	
Mogući GDP	15.164.013.236	

Metod Distorzije

GDP	10.202.000.000	+
SKRIVENA PRIMANJA	6.455.013.236	
Mogući GDP	16.657.013.236	

Metod ponude rada na tržištu

GDP	10.202.000.000	+
SKRIVENA PRIMANJA	8.506.000.000	
Mogući GDP	18.708.000.000	

PROSJEČAN MOGUĆI GDP	16.843.008.824	
Javni fondovi		
BiH	2.300.000.000	-
FBiH	1.500.000.000	
RS	800.000.000	
Potrošnja stanovništva		
BiH	10.632.322.800	-
FBiH	7.009.873.200	
RS	3.622.449.600	
PRIVREDNE AKTIVNOSTI BIH	3.910.686.024	

PRELIMINARNA PROCJENA BROJA SATI NEREGISTRIRANE (SIVE) EKONOMIJE U FBiH

		ZAPOSLENI	NEZAPOSLENI	UČENICI SREDNJIH ŠKOLA (2002/2003)	STUDENTI (2002/2003)	OSTALI AKTIVNI	Ukupno bez zaposlenih
		394.132	290.715	114.831	52.616	731.052	
1	Učešće u neregistriranom radu u %	20%	75%	2%	5%	20%	
2	Broj učesnika ner. (sive) ekonomije	78.826	218.036	2.297	2.631	146.210	369.174
3	Broj sati sedmično	20	40	20	20	40	
4	Broj sati mjesečno	80	160	80	80	160	
5	Broj sati godišnje	960	1920	960	960	1920	
6	Ukupno sati	75.673.344	418.629.600	2.204.755	2.525.568	280.723.968	704.083.891
7	Satnica u KM	8	8	8	8	8	
8	Ukupna zarada	605.386.752	3.349.036.800	17.638.042	20.204.544	2.245.791.744	5.632.671.130
9	Ukupan broj neregistriranih sati	779.757.235					
10	Ukupna neregistrirana zarada	6.238.057.882					
11	Ukupan broj neregistriranih radnika bez zaposlenih	369.174					

PRELIMINARNA PROCJENA BROJA SATI NEREGISTRIRANE (SIVE) EKONOMIJE U RS

		ZAPOSLENI	NEZAPOSLENI	UČENICI SREDNJIH ŠKOLA (2002/2003)	STUDENTI (2002/2003)	OSTALI AKTIVNI	Ukupno bez zaposlenih
		234.713	144.790	52.140	16.183	386.338	
1	Učešće u neregistriranom radu u %	20%	75%	2%	5%	20%	
2	Broj učesnika ner. (sive) ekonomije	46.943	108.593	1.043	809	77.268	187.712
3	Broj sati sedmično	20	40	20	20	40	
4	Broj sati mjesečno	80	160	80	80	160	
5	Broj sati godišnje	960	1920	960	960	1920	
6	Ukupno sati	45.064.896	208.497.600	1.001.088	776.784	148.353.792	358.629.264
7	Satnica u KM	8	8	8	8	8	
8	Ukupna zarada	360.519.168	1.667.980.800	8.008.704	6.214.272	1.186.830.336	2.869.034.112
9	Ukupan broj neregistriranih sati	403.694.160					
10	Ukupna neregistrirana zarada	3.229.553.280					
11	Ukupan broj neregistriranih radnika bez zaposlenih	187.712					

**PRELIMINARNA PROCJENA BROJA SATI NEREGISTRIRANE (SIVE)
EKONOMIJE U BIH SA ZAPOSLENIMA**

Ukupan broj neregistriranih sati u RS	403.694.160
Ukupna neregistrirana zarada u RS	3.229.553.280
Broj učesnika neregistrirane (sive) ekonomije u RS	234.655
Ukupan broj neregistriranih sati u FBiH	779.757.235
Ukupna neregistrirana zarada u FBiH	6.238.057.882
Broj učesnika neregistrirane (sive) ekonomije u FBiH	448.000
Ukupan broj neregistriranih sati u BiH	1.183.451.395
Ukupna neregistrirana zarada u BiH	9.467.611.162
Broj učesnika neregistrirane (sive) ekonomije u BiH	682.655

**PRELIMINARNA PROCJENA BROJA SATI NEREGISTRIRANE (SIVE)
EKONOMIJE U BIH BEZ ZAPOSLENIH**

Ukupan broj neregistriranih sati u RS	358.692.264
Ukupna neregistrirana zarada u RS	2.869.034.112
Broj učesnika neregistrirane (sive) ekonomije u RS	187.712
Ukupan broj neregistriranih sati u FBiH	704.083.891
Ukupna neregistrirana zarada u FBiH	5.632.671.130
Broj učesnika neregistrirane (sive) ekonomije u FBiH	369.174
Ukupan broj neregistriranih sati u BiH	1.062.776.155
Ukupna neregistrirana zarada u BiH	8.501.705.242
Broj učesnika neregistrirane (sive) ekonomije u BiH	556.886